

Sari Sarkomaa kok

Kirjallinen kysymys opiskelijoiden valtakunnallisista ja yhteismitallisista soveltuvuuskokeista SORA-tutkinnoissa

Eduskunnan puhemiehelle

Ammattiliitot JHL, OAJ, SuPer ja Tehy ovat jättäneet opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasoselle esityksen soveltuvuuskokeista. Liitot vaativat, että ammatillisen koulutuksen reformin ja sote-uudistuksen yhteydessä säädetään SORA-opintoihin kansalliset ja yhteismitalliset soveltuvuuskokeet. SORA-tutkinnot johtavat ammatteihin, joissa työntekijät ovat vastuussa toisten ihmisten terveydestä ja turvallisuudesta.

Aloille, joissa ollaan vastuussa toisten ihmisten terveydestä ja turvallisuudesta, ei pidä valita opiskelijoita ilman soveltuvuuden testausta. Potilas- ja asiakasturvallisuuden, liikenteen turvallisuuden, alaikäisten turvallisuuden sekä opiskelijoiden opiskeluturvallisuuden ja henkilöstön työyhteisön turvallisuuden parantaminen on kaikkien etu.

Liitot kantavat huolta, ettei ammatillisen koulutuksen reformin keskipisteenä oleva työelämä- ja asiakaslähtöisyys voi toteutua, ellei jo opiskelijavalinnassa oteta huomioon potilas- ja asiakasturvallisuutta ja palveluiden laadun näkökulmaa. Myös valittaessa kasvatusalan opiskelijoita on varmistettava lasten ja nuorten turvallisuus.

Nykyisten soveltuvuuskokeiden ongelmana ovat olleet vaihtelevat käytännöt ja menetelmät, mikä on asettanut hakijat eriarvoiseen asemaan. Myös kokeista aiheutuvia korkeita kustannuksia on haluttu karsia. Soveltuvuuskokeista luopuminen ei kuitenkaan ole vähentänyt kustannuksia odotetusti, sillä koulutusten keskeyttäminen ja työelämässä esiintyvät vaikeudet ovat yleistyneet ja lisänneet kustannuksia osaltaan. Pääsy- ja soveltuvuuskokeista luopumisen seurauksena myös alan ja ammatillisen koulutuksen suosion on arvioitu laskevan.

Liitot ehdottavat, että Opetushallitus vastaisi uusien, näyttöön perustuvien, nykyteknologiaa hyödyntävien soveltuvuustestien kehittämisestä. Soveltuvuuden testausmenetelmiä kehitettäisiin koulutuksen järjestäjien, opettajien, testauksen ammattilaisten ja työelämän välisenä yhteistyönä.

Opettajien käytettävissä olevat ohjausresurssit ja tuki työpaikoille ovat vähentyneet. Liitot esittävät, että ammatillisen koulutuksen reformissa tulisi ottaa huomioon työpaikoilla lisääntyvä opetus- ja ohjaustyö takaamalla opettajille riittävät resurssit tukea työpaikalla tapahtuvaa oppimista.

SORA-säädösten tavoitteena on parantaa koulutuksen ja sen jälkeisen työelämän turvallisuutta sekä lisätä koulutuksen ja tutkinnon järjestäjien mahdollisuutta puuttua opiskelijan soveltumatto-

Kirjallinen kysymys KK 679/2016 vp

muuteen ja häntä koskeviin turvallisuuskysymyksiin. Koulutuksen järjestäjien käytössä olevat keinot puuttua soveltumattomuuteen ovat osoittautuneet kuitenkin toimimattomiksi ja järjestelmä on osoittautunut raskaaksi. SORA-lainsäädännön arviointi ja sen uudistaminen toimivammaksi on välttämätöntä.

Liitot esittävät, että opintojen aikana koulutuksen järjestäjän kynnystä arvioida opiskelijan soveltuvuutta madalletaan ja keinoja puuttua myös opintojen aikana esille tulevaan soveltumattomuuteen lisätään. Opettajalla on oltava kokonais käsitys opiskelijan osaamisen kehittymisestä, jotta alalle soveltuvuus ja potilasturvallisuus pystytään arvioimaan kokonaisuutena osana opintoja. Liitot esittävät nykyistä matalampaa kynnystä myös päihdeseulan käyttöön otolle.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin ryhdytään kansallisten ja yhteismitallisten soveltuvuuskokeiden luomiseksi ns. SORA-tutkintoihin,

mihin toimiin ryhdytään opettajien työpaikalla suorittaman ohjauksen riittävyyden ja laadun varmistamiseksi,

mihin toimiin ryhdytään tarkoituksenmukaisen opintojen aikaisen opiskelijan soveltuvuuden arvioinnin kehittämiseksi ja esille tulevaan soveltumattomuuteen puuttumiseksi,

mihin toimiin ryhdytään ns. SORA-lainsäädännön arvioimiseksi ja uudistamiseksi ja

mihin toimiin ryhdytään riittävän opiskelun aikaisen päihdeseulan käyttöön ottamiseksi?

Helsingissä 31.1.2017

Sari Sarkomaa kok